KONTAKT: RENATA.ZURAWSKA-ZYLA@UP.KRAKOW.PL

DR RENATA ŻURAWSKA-ŻYŁA • IGA BIADON • MONIKA BAL • KACPER PIASTA
UNIWERSYTET PEDAGOGICZNY IM. KEN W KRAKOWIE

SEKCJA PSYCHOLOGII SĄDOWEJ I OSOBOWOŚCI

CIEMNA TRIADA OSOBOWOŚCI A SPECYFIKA RELACJI W ZWIĄZKACH TYPU FRIENDS WITH BENEFITS

ZWIĄZKI TYPU FRIENDS WITH BENEFITS (FWB)

DEFINIUJE SIĘ JAKO RELACJE, W KTÓRYCH PRZYJACIELE/ZNAJOMI UTRZYMUJĄ ZE SOBĄ POWTARZALNE KONTAKTY SEKSUALNE BEZ WCHODZENIA W ZWIĄZEK ROMANTYCZNY. FWB OKREŚLANE SĄ JAKO RELACJE O CHARAKTERZE HYBRYDOWYM, PONIEWAŻ POSIADAJĄ NIEKTÓRE CECHY PRZYJAŹNI, ZWIĄZKU ROMANTYCZNEGO, ALE I PRZYGODNEGO SEKSU CZY POLIAMORII. W ZAŁOŻENIU OSIĄ RELACJI I NAJWAŻNIEJSZYM MOTYWEM JEJ NAWIĄZYWANIA JEST PRZYJAŹŃ POMIĘDZY PARTNERAMI, A KONTAKTY SEKSUALNE STANOWIĄ DODATKOWĄ „KORZYŚĆ". BADANIA WSKAZUJĄ JEDNAK, ŻE NAJCZĘŚCIEJ DEKLAROWANYMI MOTYWAMI WCHODZENIA W TEGO TYPU UKŁAD SĄ UNIKANIE ZOBOWIĄZAŃ I ZAANGAŻOWANIA ORAZ MOTYWY SEKSUALNE (POR. WŁODARCZYK, CHANDUSZKO-SALSKA, 2014). Z PODEJMOWANYCH PRÓB SCHARAKTERYZOWANIA OSÓB ZAANGAŻOWANYCH W ZWIĄZKI FWB WYŁANIA SIĘ ICH SPECYFICZNY PORTRET, CHOĆ BADANIA TEGO TYPU NADAL SĄ NIELICZNE.

CIEMNA TRIADA

JEST TO ZESPÓŁ TRZECH SPOŁECZNIE NIEPOŻĄDANYCH CECH OSOBOWOŚCI: (1) NARCYZMU, (2) MAKIAWELIZMU I (3) PSYCHOPATII (PAULHUS, WILLIAMS, 2002). BADANIA POKAZUJĄ, ŻE CIEMNA TRIADA POZWALA PRZEWIDYWAĆ NIEKTÓRE ZACHOWANIA, PRZYKŁADOWO SKŁONNOŚĆ DO CZĘSTYCH KONTAKTÓW SEKSUALNYCH (JONASON, WEBSTER I SCHMITT, 2009) CZY SEKSTINGU (DZIEKAN I IN., 2018). SKŁADNIKI CIEMNEJ TRIADY WIĄZANE SĄ TAKŻE Z TENDENCJĄ DO NAWIĄZYWANIA RELACJI TYPU FWB (BUCZEK, PUCHAŁA I KOCUR, 2016).

STYLE PRZYWIĄZANIA

HAZAN I SHAVER (1987) WIĘŹ MIĘDZY LUDŹMI ROZUMIEJĄ JAKO PROCES PRZYWIĄZANIOWY I PRZYPISUJĄ STYLOM PRZYWIĄZANIA KLUCZOWE ZNACZENIE W TWORZENIU INTYMNYCH ZWIĄZKÓW INTERPERSONALNYCH. AUTORZY ZAADOPTOWALI TRÓJELEMENTOWĄ KATEGORYZACJĘ STYLÓW PRZYWIĄZANIOWYCH ZAPROPONOWANĄ PRZEZ MARY AINSWORTH: (1) STYL BEZPIECZNY, (2) STYL UNIKOWY ORAZ (3) LĘKOWO -AMBIWALENTNY DO BADANIA RÓŻNIC INDYWIDUALNYCH W MYŚLENIU I ZACHOWANIU W ROMANTYCZNYCH ZWIĄZKACH.

SKŁADNIKI MIŁOŚCI

ZGODNIE Z TRÓJCZYNNIKOWĄ KONCEPCJĄ MIŁOŚCI STERNBERGA (1986) BLISKIE RELACJE INTERPERSONALNE MOGĄ BYĆ CHARAKTERYZOWANE ZA POMOCĄ TRZECH SKŁADNIKÓW: (1) INTYMNOŚĆ, (2) NAMIĘTNOŚĆ I (3) ZAANGAŻOWANIE.

CEL BADANIA

CELEM BADANIA BYŁO ZNALEZIENIE ODPOWIEDZI NA PYTANIE, CZY ISTNIEJE ZALEŻNOŚĆ MIĘDZY CIEMNĄ TRIADĄ (NARCYZM, MAKIAWELIZM, PSYCHOPATIA), STYLEM PRZYWIĄZANIA (BEZPIECZNY, UNIKOWY, LĘKOWO-AMBIWALENTNY), SKŁADNIKAMI MIŁOŚCI (INTYMNOŚĆ, NAMIĘTNOŚĆ, ZAANGAŻOWANIA) A TENDENCJĄ DO NAWIĄZYWANIA RELACJI FWB. KONCENTROWANO SIĘ RÓWNIEŻ NA ANALIZIE OSOBOWOŚCIOWYCH PREDYKTORÓW WCHODZENIA W ZWIĄZKI TYPU FWB ORAZ SPECYFIKI SAMEJ RELACJI.

MATERIAŁ I METODA

W BADANIU WZIĘŁO UDZIAŁ 188 OSÓB:

KOBIETY=102 (54%),
MĘŻCZYŹNI=84 (45%),
KATEGORIA PŁCI „INNA"=2 (1%).

WIEK OSÓB BADANYCH MIEŚCIŁ SIĘ W PRZEDZIALE 17-56 LAT .
GRUPĘ DOCELOWĄ STANOWIŁY OSOBY BĘDĄCE AKTUALNIE LUB W PRZESZŁOŚCI W RELACJI.
SPOŚRÓD WSZYSTKICH BADANYCH 49 KOBIET I 52 MĘŻCZYZN DEKLAROWAŁO POZOSTAWANIE (AKTUALNIE LUB W PRZESZŁOŚCI) W RELACJI FWB.

BADANIE ZOSTAŁO PRZEPROWADZONE W OKRESIE CZERWIEC-WRZESIEŃ 2019R. ZA POŚREDNICTWEM INTERNETU, MIAŁO CHARAKTER KWESTIONARIUSZOWY. ZASTOSOWANO NASTĘPUJĄCE NARZĘDZIA:

- **ANKIETA.** ZAWIERAŁA PYTANIA ZAMKNIĘTE I OTWARTE DOTYCZĄCE (1) DANYCH DEMOGRAFICZNYCH ORAZ (2) RELACJI ROMANTYCZNYCH, SEKSUALNOŚCI I MIŁOŚCI (NP. CZY OSOBA BADANA PLANUJE MAŁŻEŃSTWO? CZY OPRÓCZ RELACJI FWB POSIADA INNEGO PARTNERA SEKSUALNEGO? CO ZNACZY DLA OSOBY BADANEJ ZWIĄZEK „FWB"? CZYM DLA OSOBY BADANEJ JEST „MIŁOŚĆ"?).
- **ATTACHMENT STYLE QUESTIONNAIRE** (FEENEY I IN., 1994) W ADAPTACJI MARCHWICKIEGO (2004). NARZĘDZIE MIERZY TRZY STYLE PRZYWIĄZANIA: BEZPIECZNY, UNIKAJĄCY I LĘKOWO-AMBIWALENTNY.
- **SKALA PARSZYWEJ DWUNASTKI** (JONASON I WEBSTER, 2010) W ADAPTACJI CZARNEJ I IN. (2016). S KALA MIERZY STOPIEŃ NASILENIA CECH OSOBOWOŚCI: MAKIAWELIZMU, NARCYZMU I PSYCHOPATII.
- **KWESTIONARIUSZ INTYMNOŚCI, NAMIĘTNOŚCI I ZAANGAŻOWANIA** WOJCISZKE (2000) SKONSTRUOWANY W OPARCIU O TRÓJSKŁADNIKOWĄ KONCEPCJĘ MIŁOŚCI STERNBERGA (1986). ZASTOSOWANIE SKALI UMOŻLIWIA POMIAR SKŁADNIKÓW BLISKIEJ RELACJI: INTYMNOŚCI, NAMIĘTNOŚCI I ZAANGAŻOWANIA.

WYNIKI

CIEMNA TRIADA A TENDENCJA DO WCHODZENIA W ZWIĄZKI FWB

ZMIENNNE		GRUPY		TEST WSPÓŁZALEŻNOŚCI CHI - KWADRAT PEARSONA			MIARA KIERUNKU ETA
		OSOBY, KTÓRE BYŁY LUB SĄ W ZWIĄZKU FWB	OSOBY NIE BĘDĄCE NIGDY W ZWIĄZKU FWB	χ^2	df	p	
NARCYZM	LICZEBNOŚĆ OBSERWOWANA	106	82	18,640	16	,288	ETA =,315
PSYCHOPATIA	LICZEBNOŚĆ OBSERWOWANA	106	82	32,617	15	,005	ETA =,417
MAKIAWELIZM	LICZEBNOŚĆ OBSERWOWANA	106	82	22,671	16	,123	ETA =,347

TABELA 1. RELACJA MIĘDZY WYMIARAMI CIEMNEJ TRIADY A ANGAŻOWANIEM SIĘ W FWB (WYNIKI TESTU WSPÓŁZALEŻNOŚCI CHI - KWADRAT PEARSONA I MIARY ETA)

JEDYNIE NASILENIE PSYCHOPATII SPOŚRÓD CECH CIEMNEJ TRIADY ISTOTNIE STATYSTYCZNIE RÓŻNICUJE OSOBY, KTÓRE ANGAŻUJĄ SIĘ W ZWIĄZKI FWB I KTÓRE TAKICH RELACJI NIE PODEJMUJĄ. MIARA KIERUNKU ETA WSKAZUJE NA PRZECIĘTNĄ SIŁĘ ZWIĄZKU MIĘDZY ZMIENNYMI (TABELA 1). OZNACZA TO, ŻE IM WYŻSZY POZIOM PSYCHOPATII, TYM SILNIEJSZA TENDENCJA DO NAWIĄZYWANIA RELACJI TYPU FWB.

PSYCHOPATIA OSOBOWOŚCIOWYM PREDYKTOREM WCHODZENIA W RELACJE FWB

		B	BŁĄD STANDARDOWY	WALD	df	p	EXP(B)
KROK 1	PSYCHOPATIA	-,179	,054	10,783	1	,001	,836
	STAŁA	3,239	,619	27,356	1	,000	25,513

TABELA 2. CIEMNA TRIADA JAKO PREDYKTOR ANGAŻOWANIA SIĘ W ZWIĄZKI FWB - WYNIKI REGRESJI LOGISTYCZNEJ

WYNIKI ANALIZY REGRESJI LOGISTYCZNEJ (TABELA 2) POTWIERDZAJĄ, ŻE NA BAZIE ZMIENNYCH, KTÓRE WESZŁY DO MODELU MOŻNA PRZEWIDYWAĆ ANGAŻOWANIE SIĘ W RELACJE TYPU FWB ($\chi 2$=11,419, DF=1, P=,001). MODEL BYŁ DOBRZE DOPASOWANY DO DANYCH EMPIRYCZNYCH (WARTOŚĆ TESTU HOSMERA I LEMESHOWA JEST NIEISTOTNA STATYSTYCZNIE). W MODELU ZNALAZŁA SIĘ JEDNA CECHA CIEMNEJ TRIADY – PSYCHOPATIA, KTÓRA WYJAŚNIA 9% ZMIENNOŚCI WYNIKU (R-KWADRAT NAGELKERKE = ,094). WYŻSZY POZIOM PSYCHOPATII JEST PREDYKATOREM ANGAŻOWANIA SIĘ W ZWIĄZKI TYPU FWB (WYŻSZA PSYCHOPATIA WIĄŻE SIĘ Z WIĘKSZYM PRAWDOPODOBIEŃSTWEM WEJŚCIA W ZWIĄZEK FWB).

CIEMNA TRIADA, STYLE PRZYWIĄZANIA I SKŁADNIKI MIŁOŚCI A RELACJA FWB

ZMIENNE	OSOBY, KTÓRE BYŁY LUB SĄ W ZWIĄZKU FWB		OSOBY NIE BĘDĄCE NIGDY W ZWIĄZKU FWB		t	p	d COHENA	KLASYFIKACJA OPISOWA SIŁY EFEKTU
	M	SD	M	SD				
NARCYZM	12,21	4,58	11,69	3,97	,81	,421	-	-
PSYCHOPATIA	10,69	3,38	8,28	3,15	5,02	,000	,74	SILNY
MAKIAWELIZM	10,28	4,92	8,62	3,85	2,52	,013	,38	UMIARKOWANY
STYL BEZPIECZNY	35,05	7,17	33,44	6,55	1,58	,115	-	-
STYL UNIKOWY	34,77	5,55	34,51	5,41	,32	,746	-	-
STYL LĘKOWO - AMBIWALENTNY	35,02	9,66	38,27	7,98	-2,46	,015	,37	UMIARKOWANY
INTYMNOŚĆ	56,71	15,99	67,20	12,06	-4,48	,000	,75	SILNY
NAMIĘTNOŚĆ	57,75	17,03	65,28	11,97	-3,05	,003	,52	UMIARKOWANY
ZAANGAŻOWANIE	48,93	17,88	61,75	10,64	-5,16	,000	,90	SILNY

TABELA 3. CIEMNA TRIADA, STYLE PRZYWIĄZANIA I SKŁADNIKI MIŁOŚCI W GRUPACH WYRÓŻNIONYCH ZE WZGLĘDU NA KRYTERIUM ANGAŻOWANIA SIĘ W ZWIĄZKI FWB

	ZMIENNE	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	NARCYZM	-	,42***	,55***	,11	,07	,21	-,15	,02	-,06
2	PSYCHOPATIA	,46***	-	,59***	,00	,09	-,08	-,33**	-,13	-,31*
3	MAKIAWELIZM	,64***	,68***	-	,17	,13	,08	-,09	,14	-,03
4	STYL BEZPIECZNY	,16	-,09	-,01	-	-,23*	-,08	,10	,09	-,03
5	STYL UNIKOWY	,13	,29**	,20*	-,34***	-	,54***	-,28*	-,13	-,01
6	STYL LĘKOWO - AMBIWALENTNY	,25**	,05	,10	-,01	,50***	-	-,09	-,03	,10
7	INTYMNOŚĆ	-,03	-,09	-,04	,22*	-,37***	-,26*	-	,66***	,57***
8	NAMIĘTNOŚĆ	,19	,08	,17	,13	-,20	-,12	,74***	-	,59***
9	ZAANGAŻOWANIE	-,05	-,15	-,04	-,03	-,20	-,05	,65***	,63***	-

TABELA 4. KORELACJE R PEARSONA MIĘDZY CECHAMI CIEMNEJ TRIADY, STYLAMI PRZYWIĄZANIA I KOMPONENTAMI MIŁOŚCI W GRUPIE OSÓB ANGAŻUJĄCYCH SIĘ W ZWIĄZKI FWB I OSÓB NIE MAJĄCYCH RELACJI TEGO TYPU

WYNIKI ANALIZY PORÓWNAWCZEJ POMIĘDZY GRUPĄ OSÓB ANGAŻUJĄCYCH SIĘ W RELACJE FWB A GRUPĄ OSÓB BEZ TEGO TYPU DOŚWIADCZEŃ WSKAZUJĄ NA ISTOTNE RÓŻNICE W ZAKRESIE PSYCHOPATII, MAKIAWELIZMU, STYLU PRZYWIĄZANIA TYPU LĘKOWO-AMBIWALENTNEGO ORAZ WSZYSTKICH SKŁADNIKÓW MIŁOŚCI. OSOBY, KTÓRE ANGAŻUJĄ SIĘ W ZWIĄZKI FWB CHARAKTERYZUJĄ SIĘ ISTOTNIE WYŻSZYM POZIOMEM PSYCHOPATII I MAKIAWELIZMU, MNIEJSZĄ TENDENCJĄ DO FUNKCJONOWANIA W SPOSÓB LĘKOWO-AMBIWALENTNY W BLISKICH RELACJACH ORAZ NIŻSZYM POZIOMEM NAMIĘTNOŚCI, INTYMNOŚCI I ZAANGAŻOWANIA W PORÓWNANIU Z OSOBAMI, KTÓRE NIE NAWIĄZUJĄ TEGO TYPU RELACJI. UKŁAD WYNIKÓW WSKAZUJĄCY NA ISTOTNĄ ZALEŻNOŚĆ POMIĘDZY NASILENIEM MAKIAWELIZMU I PSYCHOPATII A TENDENCJĄ DO WCHODZENIA W RELACJE FWB JEST ZGODNY Z WYNIKAMI BADAŃ PRZEPROWADZONYCH W POLSCE PRZEZ BUCZEK, PUCHAŁĘ I KOCUR (2016), MIMO TEGO, ŻE TAMTEJSZA PRÓBA BYŁA MNIEJ LICZNA (N=32). ZWIĘKSZENIE LICZEBNOŚCI PRÓBY W NASZYCH BADANIACH (N=106) I UZYSKANIE ZBIEŻNYCH WYNIKÓW POTWIERDZA ZAOBSERWOWANE ZWIĄZKI POMIĘDZY NASILENIEM MAKIAWELIZMU I PSYCHOPATII A SKŁONNOŚCIĄ DO WCHODZENIA W RELACJE FWB. DLA NAWIĄZYWANIA RELACJI FWB POZIOM NARCYZMU OKAZAŁ SIĘ NIEISTOTNY.

W GRUPIE OSÓB, KTÓRE ANGAŻUJĄ SIĘ W RELACJE FWB ISTOTNE KORELACJE (TABELA 4) ODNOTOWANO MIĘDZY PSYCHOPATIĄ I MAKIAWELIZMEM A UNIKOWYM STYLEM PRZYWIĄZANIA ORAZ MIĘDZY NARCYZMEM A LĘKOWO-AMBIWALENTNYM STYLEM PRZYWIĄZANIA. INTYMNOŚĆ DODATNIO KORELOWAŁA Z BEZPIECZNYM STYLEM PRZYWIĄZANIA I UJEMNIE Z UNIKOWYM I LĘKOWO-AMBIWALENTNYM STYLEM PRZYWIĄZANIA. NATOMIAST W GRUPIE OSÓB NIE MAJĄCYCH DOŚWIADCZEŃ RELACJI FWB NIE ODNOTOWANO ŻADNYCH ISTOTNYCH KORELACJI MIĘDZY CECHAMI CIEMNEJ TRIADY A STYLAMI PRZYWIĄZANIA. Z PSYCHOPATIĄ ISTOTNIE UJEMNIE KORELOWAŁA INTYMNOŚĆ I ZAANGAŻOWANIE. W GRUPIE BEZ FWB STYL UNIKOWY

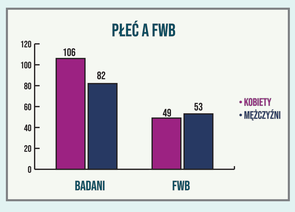

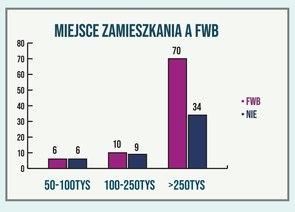

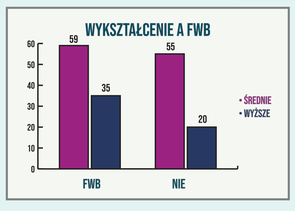

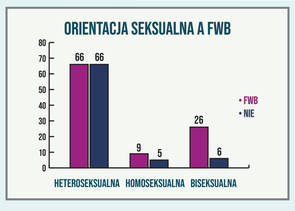

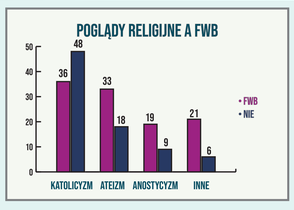

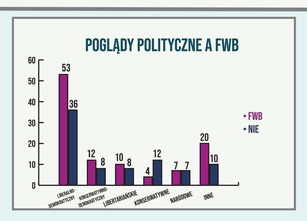

WNIOSKI

- PSYCHOPATIA JEST OSOBOWOŚCIOWYM PREDYKTOREM ANGAŻOWANIA SIĘ W RELACJE FWB (WYŻSZY POZIOM PSYCHOPATII WIĄŻE SIĘ Z WIĘKSZYM PRAWDOPODOBIEŃSTWEM WEJŚCIA W ZWIĄZEK FWB).
- OSOBY, KTÓRE ANGAŻUJĄ SIĘ W ZWIĄZKI FWB CHARAKTERYZUJĄ SIĘ:
  (1) ISTOTNIE WYŻSZYM POZIOMEM PSYCHOPATII I MAKIAWELIZMU,
  (2) MNIEJSZĄ TENDENCJĄ DO FUNKCJONOWANIA W SPOSÓB LĘKOWO-AMBIWALENTNY W BLISKICH RELACJACH ORAZ
  (3) NIŻSZYM POZIOMEM NAMIĘTNOŚCI, INTYMNOŚCI I ZAANGAŻOWANIA W PORÓWNANIU Z OSOBAMI, KTÓRE NIE NAWIĄZUJĄ TEGO TYPU RELACJI.

- W RELACJACH FWB PSYCHOPATIA I MAKIAWELIZMEM KORELUJĄ Z UNIKOWYM STYLEM PRZYWIĄZANIA.
- W GRUPIE OSÓB NAWIĄZUJĄCYCH RELACJE FWB CECHY CIEMNEJ TRIADY SĄ ISTOTNIE ZWIĄZANE ZE STYLAMI PRZYWIĄZANIA, PODCZAS GDY W GRUPIE BEZ DOŚWIADCZEŃ RELACJI FWB WIĄŻĄ SIĘ Z KOMPONENTAMI MIŁOŚCI.
- RELACJE TYPU FWB SĄ UBOGIE W ELEMENTY ODNOSZĄCE SIĘ DO GŁĘBOKOŚCI RELACJI, INTYMNOŚCI, ZAUFANIA I ZAANGAŻOWANIA.
- CECHY ZWIĄZANE Z MAKIAWELIZMEM I PSYCHOPATIĄ MOGĄ ZNACZĄCO UTRUDNIAĆ WCHODZENIE W BLISKIE I SATYSFAKCJONUJĄCE RELACJE Z INNYMI.

BIBLIOGRAFIA

Buczek, A., Puchała, A., Kocur, D. (2016). Ciemna Triada u osób będących w relacji typu Friends with Benefits. Przegląd Seksuologiczny, 4(48), 28-36. • Czarna, A. Z., Jonason, P. K., Dufner, M., Kossowska, M. (2016). The Dirty Dozen Scale: Validaton of a Polish version and extension of the nomological net. Fronters in psychology, 7, 445. • Dziekan, M., Baiocco, R.,Chirumbolo, A., Laghi, F., Morelli, M., Bianchi, D., Misiak, M., Sorokowski, P. (2018). Czy ciemna triada cech osobowości przewiduje zachowania związane z sekstingiem? Badania empiryczne w grupie młodych Polaków. Dziecko Krzywdzone, 17(1). • Feeney, J. A., Noller, P., Hanrahan, M. (1994). Assessing adult attachment. W: M. B. Sperling, W. H. Berman (red.), Attachment in adults: Clinical and developmental perspectives (s. 128-152). New York: The Guilford Pres. • Hazan, C., Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. Journal of Personality and Social Psychology, 52(3), 511-524. • Jonason, P. K., Webster, G. D. (2010). The dirty dozen: A concise measure of the dark triad. Psychological Assessment, 22(2), 420-432. • Jonason, P.K., Li, N.P., Webster, G.W., Schmitt, D.P. (2009). The Dark Triad: Facilitating short-term mating in men. European Journal of Personality, 23, 5-18. • Marchwicki, P. (2004). Style przywiązania a postawy rodzicielskie. Doniesienie z badań. Roczniki Psychologiczne, 7(2), 81-103. • Paulhus, D. L., Williams, K. M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. Journal of research in personality, 36(6), 556–563. • Sternberg, R. (1986). A triangular theory of love. Psychological Review, 93, 119-135. • Sternberg, R. (1997). Construct validation of a triangular love scale. European Journal of Social Psychology, 27, 313-335. • Włodarczyk E., Chanduszko-Salska J. (2014). Związki Friends with Benefits – przegląd badań. Psychiatria, 11, 34-42. • Wojciszke, B.; (2000). Psychologia miłości. Intymność, namiętność, zaangażowanie. Gdańsk: GWP.